

ונשאל הגאון ר' יצחק אלחנן מקאוונא בשו"ת באר יצחק (או"ח סי' כ') במי שלא התפלל עדיין שחרית, ובא לביהכ"נ ומצא ציבור מתפללין מוסף, האם יכול להתפלל מוסף עם הציבור ואח"כ יתפלל שחרית ביחידות.

והשיב דהרי קיי"ל דתפלות נגד תמידין תקנו, ותפלת שחרית נגד תמיד של שחר ותפלת מוסף נגד קרבן מוסף, ועל כן אף דבקרבות הי' צריך להקדים תמיד של שחר לקרבן מוסף, וא"כ הי' צריך לכאורה ג"כ להקפיד להתפלל קודם שחרית ואח"כ מוסף. אולם לפי המבואר בש"ס בתוס' וברמב"ם דענין הקדמת תמיד של שחר הוה רק למצוה ולא לעיכובא, א"כ י"ל הא דתפילה תקנו חז"ל נגד תמידין הוה רק בדברים שפוסלין בקרבנות אפילו בדיעבד, אבל לענין ההקדמה, דאף בהקרבנות הוה ענין הקדמת תמיד של שחר רק למצוה ולא נפסל בדיעבד, בזה לא תקנו שיהי' התפלה כקרבנות, ועל כן מותר לו אפי' לכתחלה להקדים להתפלל מוסף בציבור ואח"כ יתפלל שחרית ביחידות.

ואולם הוא מעיר שם די"ל דהיתר זה להקדים להתפלל מוסף לפני שחרית הוה רק בשבת ויו"ט, דגם בתפלת שחרית יש רק ז' ברכות כתפילת המוסף, אבל בר"ח וחזה"מ דבשחרית יש י"ח ברכות, יש סברא לומר דתפלת השחרית דיש בו י"ח ברכות נקרא מקודש יותר לגבי מוסף שיש בו רק ז' ברכות, ואין להקדים המוסף.

בגמ': שלמים ששחטן קודם פתיחת דלתות ההיכל פסולין וכו'.
הראשונים הקשו (ראה: תוס' בסוגיין ד"ה שלמים; רשב"א וריטב"א בסוגיין; תוס' פסחים נח, ב ד"ה העולה; יומא כט, א ד"ה אלא; מנחות מט, א ד"ה תלמוד) למה לן קרא ד'ושחטו פתח אהל מועד' המיוחד לקרבן שלמים (ויקרא ג, ב), תיפוק ליה דכיון ששחט השלמים קודם שנפתחו דלתות ההיכל, א"כ שחטו קודם תמיד של שחר, שהרי גם בו שנינו ששחיתו אחר שנפתחו השערים (ראה תמיד פ"ג משנה ז': לא היה שוחט השוחט עד ששומע קול שער הגדול שנפתח), וכבר למדנו דחובת התמיד שיהא הוא קרבן הראשון כדכ' 'העולה' - עולה ראשונה (ראה פסחים נח, ב: מנין שלא יהא דבר קודם לתמיד של שחר, תלמוד לומר 'וערך עליה העולה', מאי תלמודא, אמר רבא 'העולה' - עולה ראשונה).

בכסף וזהב" (תהלים ק"ה, ל"ז) ו"תעדי זהב וכסף ותצלחי למלוכה" (יחזקאל ט"ז, י"ג). גם עולות יחדו בגימט' 'עקד', רמז לעקידת הדינין. וההפרש ביניהם (בין כן לקד) הוא ל"ד, שהוא פעמיים כמניין 'טוב', שבתי המקדש הראשון והשני הם כנגד יום ראשון ושני של הבריאה, וביהמ"ק השלישי שיבנה במהרה בינינו אמן הוא כנגד יום שלישי של הבריאה, שהוכפל בו "כי טוב", וכזה יש לו יתרון על המשכן, שאע"פ שלא נחרב - אך נגנז ואינו קיים לעולם כביהמ"ק השלישי. ע"כ.

★ ★

בגמ': שלמים ששחטן קודם פתיחת דלתות ההיכל פסולין שנאמר ושחטו אותו פתח אהל מועד בזמן שפתוחין ולא בזמן שנעולין.

והקשו בתוס' מ"ט צריך פסוק מיוחד לפסול, הרי תמיד של שחר ג"כ צריך לשחטו כשדלתות ההיכל פתוחין, וילפינן בפסחים דתמיד של שחר צריך להקריב ראשון, וממילא כששחטו שלמים לפני פתיחת ההיכל, הרי שחטוהו ג"כ לפני התמיד של שחר, וממילא נפסל, וא"צ פסוק מיוחד לזה.

ותי' התוס' דהקדמת תמיד של שחר לכל הקרבנות הוה רק להקרבה ע"ג המזבח, אבל לשחוט מותר לשוחט שאר קרבנות אפי' לפני התמיד. וכתב בשו"ת יהודה יעלה (ח"א יו"ד סי' כ"ט) דכשמדייקים בפס' בדברי הימים (ב' כ"ט) כשחזקיהו קידש מחדש את ביהמ"ק, כתי' שם בפסוקים דשחטו החטאות והעולות ואח"כ הקריבו את העולה (עיי"ש פס' כ"א-כ"ז), והיינו כתי' זה של התוס' דרק לענין ההקרבה יש להקדים התמידין, אבל לגבי שחיטה מותר לשחוט קודם שאר קרבנות. ע"כ.

וצריך לומר דהעולות הכתובות שם מהם הי' גם התמיד של שחר, דאל"כ אין מזה שום ראייה, ועל כרחך מוכח כך דהא עד אז חטאו בימי אחז ולא הקריבו על המזבח כמבואר שם (פסוק ז').

עוד תי' התוס' בתי' ב' דדין זה דיש להקדים תמיד של שחר לכל הקרבנות הוה רק למצוה, ולא לעכב, וכמ"ש אביי במס' מנחות דף מ"ט ע"ב. ועיי' במל"מ (פ"א מה' תמידין ומוספין ה"ג) דדייק מלשון הרמב"ם דג"כ ס"ל כתי' זה של התוס'.